

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” ๓) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ของประชาชนที่มีต่อ “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” ๔) เพื่อศึกษาแนว การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

การศึกษากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลม่วงน้อย จำนวน ๓๗๕ คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๘ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๑ บ้านไร่, หมู่ ๒ บ้านแซม, หมู่ ๓ บ้านสะปุ่นน้อย, หมู่ ๔ บ้านม่วงน้อย, หมู่ ๕ บ้านป่าตาล, หมู่ ๖ บ้านท่ากอม่วง, หมู่ ๗ บ้านไร่ น้อย และหมู่ ๘ บ้านสะปุ่นหลวง ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ตามตารางมาตรฐานว่าด้วยขนาดประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางเทียบของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Mogan) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % หรือมีความคลาดเคลื่อน ไม่เกิน ๕ % จำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน ๔,๕๖๑ คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๗ คน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในกรณีตัวแปรต้นสองตัวแปร และการทดสอบค่า (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวแปรขึ้นไป และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่

โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ผลการวิจัยสามารถสรุปอภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปีจำนวน ๑๐๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน ๑๔๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๐ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ จำนวน ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๐

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลักคุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้านหลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๒ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๒

๒) ด้านหลักคุณธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐

๓) ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๓

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๖

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๑

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๘

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ เพื่อนำไปทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีระดับอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม ประชาชนได้เสนอปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักนิติธรรม ฝ่ายบริหารเทศบาลยังมีปัญหาทางด้านความเสมอภาคทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบยาก และประชาชนมองการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับ

ด้านหลักคุณธรรม พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักคุณธรรม ฝ่ายบริหารเทศบาล ยังมีปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่บ้างทำให้ประชาชนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นธรรมในหลายๆ ส่วนของการปฏิบัติหน้าที่

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลประชาชนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมตรวจสอบในการทำงานได้ ประชาชนจึงมีความเคลือบแคลงสงสัย ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของเทศบาล

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลนั้นประชาชนบางส่วนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะเรื่องของการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในการทำงานร่วมกับประชาชนต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานให้ไปในทิศทางที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านความรับผิดชอบ การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลประชาชนบางส่วนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง โดยยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับมากเกินไปไม่มีการยืดหยุ่นทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลประชาชนบางส่วนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังไม่ดีพอไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยเฉพาะการใช้งบประมาณในการไปศึกษาดูงานต่างถิ่นมากเกินไปจนสิ้นเปลืองไปไม่คุ้มค่าในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน

ด้านหลักนิติธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบำรุง จังหวัดลำพูน ด้านหลักนิติธรรม ฝ่ายบริหารเทศบาลควรพิจารณาหาทาง แก้ไข

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ลดปัญหาทางด้านความเสมอภาค โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ด้านหลักคุณธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักคุณธรรม ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลควรปฏิบัติหน้าที่ เพื่อลดปัญหาต่างๆ ให้คลี่คลายไปในทิศทางที่ดี ต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม และจริยธรรมอย่างแท้จริง

ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความโปร่งใส ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลควรพิจารณาหาทาง แก้ไข ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมตรวจสอบในการทำงานได้อย่างแท้จริงก็เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรให้ทุกภาคส่วนของชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันคิดร่วมมือกันทำจนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในที่สุด

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลม่วงน้อย ควรพิจารณาหาทางผ่อนคลายวิธีการทำงานร่วมกับประชาชนให้เกิดความเข้าใจ ในวิธีการทำงานต่างๆ ก็เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าที่เป็นอยู่

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการทำงาน เพื่อประโยชน์ของชุมชนอย่างแท้จริง

๕.๑.๕ แนวทางการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ทำให้ทราบถึงปัญหา และข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักนิติธรรม ฝ่ายบริหารเทศบาล ยังมีปัญหาทางด้านความเสมอภาค ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเท่าที่ควร และประชาชนมองการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับ ทางเทศบาลควรนำไปพิจารณาหาทาง แก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

๒) ด้านคุณธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักคุณธรรม ฝ่ายบริหารเทศบาล ยังมีปัญหาทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม ทำให้ประชาชนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นธรรมในหลายๆ ส่วน

ของการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อให้ปัญหาต่างๆคลี่คลายไปในทางที่ดี ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลควรนำไปพิจารณาหาทางแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ด้านหลักความ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล ประชาชนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมตรวจสอบในการทำงานได้ ประชาชนจึงมีความเคลือบแคลงสงสัย ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ดังนั้นเพื่อให้ปัญหาต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดี ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลควรนำไปพิจารณาหาทางแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล นั้นมุมมองของประชาชนบางส่วนเห็นว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะเรื่องของการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในการทำงานร่วมกับประชาชนต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานให้ไปในทิศทางที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ทางเจ้าหน้าที่เทศบาลควรนำไปพิจารณาหาทางแก้ไข เพื่อให้ทุกภาคส่วนของชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันจนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมในที่สุด

ด้านหลักความรับผิดชอบ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล ประชาชนบางส่วนมองว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง โดยยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับมากเกินไปไม่มีการยืดหยุ่นทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรนำไปพิจารณาหาทางผ่อนคลาวยวิธีการทำงาน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมมากกว่าที่เป็นอยู่

ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล มุมมองของประชาชนบางส่วนเห็นว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังไม่ดีพอไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะการใช้งบประมาณในการไปศึกษาดูงานต่างถิ่นมากเกินไปจนความจำเป็นสิ้นเปลืองไปไม่คุ้มค่าในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่เทศบาลควรนำไปอุดหนุนชุมชนทางด้าน การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมมากกว่า

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยสามารถที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อยอำเภอบ้านฝางจังหวัดลำพูนโดยภาพรวม

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลม่วงน้อย มีการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ทั้ง ๖ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาไกรสร ถาวโร (ถาวร)^๑ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษามัธยมเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา” ผลวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ ดังนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักนิติธรรม อยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.42$) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของเทศบาลตำบลม่วงน้อยได้บริหารงานโดยยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบถึงขั้นตอนในการทำงานต่างๆอย่างละเอียด และเปิดเผยต่อสาธารณะด้วยความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรแต)^๒ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ พระครูวิมลธรรมจารี^๓ เจ้าคณะตำบลม่วงน้อย วัดสะป่งหลวง ตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การปฏิบัติงาน ต้องมีความระมัดระวังเรื่องความเสมอภาค และให้ดำเนินไปตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

^๑พระมหาไกรสร ถาวร (ถาวร), “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษามัธยมเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

^๒พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักรแต), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^๓สัมภาษณ์ พระครูวิมลธรรมจารี, เจ้าคณะตำบลม่วงน้อย วัดสะป่งหลวง ตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน, วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘.

๒. ด้านหลักคุณธรรม จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.40$) ซึ่งอภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลตำบลม่วงน้อย ได้บริหารงานโดยยึดมั่นในคุณงามความดี และมีจริยธรรมในการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปลัดอำนาจ ปญฺญารโ (ผลจันทร์)**^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ผลวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทั้ง ๖ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **พระอธิการสุวิชา สุจิโน**^๖ เจ้าอาวาสวัดป่าตาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลฝ่ายผู้บริหารงาน ควรบริหารงานให้เป็นไปตามทำนองคลองธรรมไม่ลำเอียงเลือกข้าง

๓. ด้านหลักความโปร่งใส จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.53$) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลม่วงน้อย ได้มีการบริหารงานโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจรรณ อธิปญฺญ (เวฬุวาปี)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลวิจัยพบว่า^๗ ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ผลการสัมภาษณ์ ของ **นายเสกสรร ลังกาพันธ์**^๘ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลม่วงน้อย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การเปิดเผยในสิ่งที่ได้ดำเนินการ

^๕พระปลัดอำนาจ ปญฺญารโ (ผลจันทร์), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^๖สัมภาษณ์ พระอธิการสุวิชา สุจิโน, เจ้าอาวาสวัดป่าตาล ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน, วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^๗พระจรรณ อธิปญฺญ (เวฬุวาปี), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^๘สัมภาษณ์ นายเสกสรร ลังกาพันธ์, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลม่วงน้อย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน, วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน จะทำให้ประชาชนลดความเคลือบแคลงสงสัยต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =๓.๔๖) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลม่วงน้อย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลม่วงน้อย เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆกิจกรรมที่ทางเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินงานอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผลวิจัยพบว่า “ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ ของ นายธีระชัย นันตะนะ” ผู้ใหญ่บ้านสะป่งน้อย หมู่ที่ ๓ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในการดำเนินโครงการต่างๆ ที่ทางเจ้าหน้าที่ดำเนินงานพร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้รับทราบ

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =๓.๙๑) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเจ้าหน้าที่เทศบาล พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชน และพร้อมปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศสมัย หมกทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก^{๑๐} ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ ของ นายสามารถ เตจ๊ะวงศ์^{๑๑} ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไร่ หมู่ที่ ๕ ตำบล

^๙พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, หน้า ๔๙.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายธีระชัย นันตะนะ, ผู้ใหญ่บ้านสะป่งน้อย หมู่ที่ ๓ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน, วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑}พิศสมัย หมกทอง, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายสามารถ เตจ๊ะวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไร่ หมู่ที่ ๕ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน, วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘.

ม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ แม้จะสิ้นสุดโครงการ และกิจกรรมรวมถึงประเมินผลงานว่าเป็นอย่างไร ในบางโครงการ เช่น โครงการทัศนศึกษาของตัวแทนในชุมชนเป็นต้น และการบริหารงานในชุมชนท้องถิ่นนั้น ถึงแม้จะมีปัญหามากมาย ในการรับผิดชอบต่อผู้มีหน้าที่โดยตรงต้องปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ ให้ดำเนินไปตามกฎระเบียบ และกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =๓.๙๘) ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระไพฑูรย์ รตนโก (ศรีวิชา)**^{๑๒} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้อง กับ ผลการสัมภาษณ์ ของ นางสาวละเอียต จันทรดี^{๑๓} กำนันตำบลม่วนน้อย ตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน การบริหารงานภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ต้องมีการบริหารให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน

^{๑๒}พระไพฑูรย์ รตนโก (ศรีวิชา) , “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๖.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นางสาวละเอียต จันทรดี, กำนันตำบลม่วนน้อย ตำบลม่วนน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน , วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘.

จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระอธิการไสว ผลญาโณ (มีตา)^{๑๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระปลัดอำนาจ ปญญารโ (ผลจันทร์)^{๑๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง” ผลวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพนธ์ โอภาษี^{๑๖} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ผลวิจัยพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

^{๑๔}พระอธิการไสว ผลญาโณ (มีตา), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๗.

^{๑๕}พระปลัดอำนาจ ปญญารโ (ผลจันทร์), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำจั้น อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^{๑๖}นิพนธ์ โอภาษี, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๗.

๔) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระอธิการไสว ผลญาโณ (มีตา)^{๑๗} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระจรูญ ธีรปญโญ (เวฬุวาปี)^{๑๘} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” ผลวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรสนับสนุนจัดให้มีการศึกษาหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจังในองค์กร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่
๒. ควรนำหลักธรรมาภิบาลไปบูรณาการร่วมกับการกำหนดนโยบายการวางแผนการพัฒนาภายในชุมชน
๓. ควรนำหลักหลักธรรมาภิบาลไปบูรณาการร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีด้านต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์กร
๔. ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล อย่างแท้จริง

^{๑๗} พระอธิการไสว ผลญาโณ (มีตา), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี”, หน้า ๕๑.

^{๑๘} พระจรูญ ธีรปญโญ (เวฬุวาปี), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”, หน้า ๕๓.

๕. ควรกำหนดแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ประชาชน โดยมีหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักอปริหานิยธรรม, หลักอิทธิบาท ๔ และหลักพรหมวิหาร ๔ เป็นต้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรมีการจัดประชุมให้ต่อเนื่องเป็นประจำเพื่อวางแผนการทำงาน โดยการนำเอาหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ และเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๒. ควรมีมาตรการที่เหมาะสม ในการทำงานโดยใช้หลักธรรมมาภิบาล อย่างจริงจัง

๓. ควรให้ความสำคัญต่อทุกภาคส่วนในชุมชนโดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อย่างแท้จริง

๔. ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในทุกระดับมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมมาภิบาลอย่างจริงจัง

๕. ควรส่งเสริมให้บุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านนา จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

๑. ควรทำการศึกษาถึงผลที่ได้รับเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลของเทศบาลตำบลม่วงน้อย อำเภอบ้านนา จังหวัดลำพูน

๒. ควรทำการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลในการบริหารงาน อย่างจริงจัง

๓. ควรทำการศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาล ในการบริหารงานให้ชัดเจน

๔. ควรนำหลักพุทธธรรมอื่นๆเช่น หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ หลักพรหมวิหาร ๔ หลักอิทธิบาท ๔ เป็นต้น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเทศบาลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อจะให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียั่งยืน และถูกต้องชอบธรรม